

Verslag van het jaar 1930.

Het nieuwe jaar begint met zachte temperatuur en, nu en dan, stormachtig met regen. Tusschenbeide is het mooi weer, zomersche aanblik. De weiden zijn groen en frisch. Den **11_den_Jan.** onweersbui, later opklarend en opnieuw zeer mild. Sommige dagen, zelfs zomers, met nu en dan, heel lichte nachtvorst. Aldoor mooi weer, zonder nagenoeg eenige neerslag. Zoodat Jan. onder deze mooie dagen voorbij gaat. Den **31_sten_** iets kouder met lichte natte sneeuw. Later lichte vorst met mooi weer, aanhoudende tot 15 Febr.. Den **23_sten_Febr.** is begonnen met erwten zaaien. De grond is heel goed, doch 't vriest wat veel, zoodat soms niet doorgebrawakt [?] kon worden. Thans is het half Maart en nog altijd hetzelfde weer met vrij sterke nachtvorsten. Den **17_den_Maart** wordt het meer dooi met regenbuien. Het zaaien gaat minder goed, doch spoedig werd het weer drogend. Den **1_sten_ à 2_den_April** was er een droge stormachtige wind uit het N.O. Ten gevolge sommige pas-bewerkte grond als het ware uitwaaiden en, het gezaaide koren bloot kwam te liggen. Sommige sloten zijn bijna gehakt [?] dicht gewaaid door deze, verstoven grond en, moesten gegraven worden. Den **5_den_April** wordt het 's middags stil en, viel er vrijveel regen. Wel klaarde het later weer voor eenige dagen, op, doch, de derde week van April was nattig, met nu en dan, vrij sterke regenval uit het N. Westen. Daarbij soms vrij koud. Tusschenbeide opklarende, was echter ook weer nattig, daarbij erg groeizaam. Het wieden gaat lastig. De laatste week echter was het prachtig zomerweer na eenige dagen van zware onweersbuien in den lande, behalve aan de Noordkust. Later sterk drogend, het hooien reeds in vollen gang. Ook de 2_de_ week prachtig weer, eveneens in den lande onweer, behalve bij ons. Uitgezonderd 18 Juni een zacht buitje, altijd sterk drogend. Den **22_sten_Juni** een mooie regen met onweer. Den 25_sten_Juni onweersbui met veel regen. Later weer sterk drogend en soms warm. Het zichten en, vlastrekken is de eerste week in Juli reeds in vollen gang. Den **11_den_Juli** was het een dagregen, en stond alle landwerk stil. Het bleef de volgende week steeds buiig. Het oogsten gaat zeer onregelmatig. Steeds nattig. Klaarde het 25_sten_Juli eenigszins op, den 28_sten_ opnieuw regen, pas den 1 Aug weer plasweer. Den **3_den_Aug.** weer ten slechte gakeerd koren te richten... [afgebroken]

Historisch en Taalkundig Commentaar

- **De opening van het jaar 1930:** Deze pagina vormt de inhoudelijke start van het verslag over 1930. Het jaar opent klimatologisch gezien bizar zacht en droog, waardoor de weilanden in januari al vroeg "*groen en frisch*" stonden. Allersma noteert dat de winter zo mild bleef dat de boeren op het Hogeland al op de uitzonderlijk vroege datum van **23 februari** konden beginnen met het inzaaien van de erwten.
- **De Grote Zandstorm van April 1930:** Allersma documenteert hier een indrukwekkend en destructief meteorologisch fenomeen dat specifiek de lichte zavel- en kleipercelen trof. Begin april stak een gure, gortdroge noordoosterstorm op. De pas bewerkte en ingezaaide akkers waren door het droge voorjaar zo verpulverd dat de vruchtbare top laag massaal "*uitwaaide*". Het net ontkiemde graan kwam daardoor bloot te liggen en de verstoven grond blies in zulke dikke wolken weg dat de poldersloten er letterlijk "*dicht gewaaid*" door raakten, waarna de arbeiders ze handmatig weer moesten uitgraven.
- **Vroeg Zichten en Vlastrekken:** Na een groeizame, warme meimaand schoot de natuur in de versnelling. Al in de allereerste week van juli was het handmatige *zichten* (maaïen) van de vroege gerst en het *vlastrekken* in de Noordpolder "*reeds in vollen gang*". Dit was voor Groningse begrippen zeer vroeg in de zomer.

- **Een onregelmatige, natte oogstcampagne:** Net als in de vroege jaren van de twintigste eeuw sloeg het oogstweer in de loop van juli volledig om. Vanaf 11 juli volgden de regendagen en zware onweersbuien elkaar in hoog tempo op, waardoor het landwerk voortdurend stilgelegd moest worden en het binnenhalen van de recordoogst begin augustus *"zeer onregelmatig"* verliep.
-

...deze week geweldig veel regen bij vrij zwaar onweer, hier en, daar hagel en, brand veroorzakende. Daarna volgde een week van zware regen, met storm uit het N.W., zoodat veel schade werd veroorzaakt. Vele vlas en korenstoppel, vee, sloegen tegen den grond, terwijl vooral het te rijpe koren, hetgeen niet voldoende lag, erg veel zaad verloor. Hier en daar zoowat alles afgeslagen. Den 16_den_ Aug. klaarde het op en droogde het sterk, zoodat de komende week vrijveel kon worden ingehaald. Den 24_sten_ Aug. een onweersbui en 25_sten_ regen, daarna opklarend en volgde tot 30 Aug., zeer warm, drogend weer met felle zon. Den 31_sten_ Aug. iets nattig, doch opnieuw opklarend. De eerste dagen van Sept. waren prachtig. Den 12_den_ werd het slechter en bleef het tot 20 Sept. stormachtig met regen. Den 21_sten_ Sept. zeer veel regen, later iets opklarend, doch verder weer regenachtig, soms zware regenbuien en onweer. Den 27_sten_ Sept. opklarend, doch nattig. Later prachtig weer tot 3 Oct.. Den 4_den_ en, vooral den 6_den_ Oct. (23 mm) en ook daarna geweldige regenbuien, zoodat alles stil staat. Den 10 Oct. opklarend en aanhoudend prachtig zomerweer, soms vrij warm, waardoor hier en daar onweersbuien. Den 25_sten_ Oct. veel regen, met daarop volgend buiig weer. Het bleef overdag over-wegend droog met 's nachts meer of minder regenachtig. Later soms veel regen, en stormachtig, vooral 4 en, 8 Nov.. Het bleef steeds regenachtig, den 15_den_ Nov. veel regen. Ook later aldoor veel regen, een paar dagen, nachtvorsten met natte sneeuw, waarop weer zeer zoelig, vooral den 22 Nov., aanhoudende tot 2 Dec.. Daarna matige vorst met mooi weer, na enkele dagen echter opnieuw zeer zoel en, vooral tegen kerstmis nevelig. Juist de kerstdagen was het iets vorstig, in 't zuiden onweer. Hier mooi droog bij 2° C. beneden nul, daarna tot het einde dooi.

Historisch en Taalkundig Commentaar

- **Het Grote Oogstdrama van Augustus 1930:** Allersma beschrijft hoe de hoopvolle vroege zomeroogst (die op de vorige bladzijde nog zo vlot begon) in de eerste helft van augustus veranderde in een zware landbouwkraak. Felle onweersbuien met blikseminslagen (*"brand veroorzakende"*) werden gevolgd door een loeiende noordwesterstorm. Omdat het graan al overrijp was en platgeregend was (*"tegen den grond"*), sloeg de harde wind de graankorrels massaal uit de aren (*"erg veel zaad verloor"*). Op sommige percelen was de oogst letterlijk *"zoowat alles afgeslagen"*, wat leidde tot enorme opbrengstverliezen.
- **De Bietencampagne loopt vast in de Modder:** Na een korte, hete opleving eind augustus sloeg de herfst genadeloos nat om. Begin oktober viel er in korte tijd gigantisch veel neerslag (Allersma noteert specifiek **23 mm** op 6 oktober). Door deze watermassa's raakte de vette kleigrond zo verzadigd dat het bietenrooien en het transport volledig tot stilstand kwamen (*"zoodat alles stil staat"*). Pas een korte nazomerse periode halverwege oktober bracht tijdelijk verlichting.
- **Een Extreem Milde "Groene" Winter:** De winter van 1930 viel, in schril contrast met de horrorwinter van 1929, uitzonderlijk laat en mild in. Allersma noteert dat de hele maand

november en begin december gekenmerkt werden door storm, aanhoudende herfstregen en *"zeer zoelig"* weer. Er viel even een spatje natte sneeuw, maar echte vorst bleef nagenoeg uit.

- **Onweer met Kerst:** Het jaar sluit af met een zeer opmerkelijk meteorologisch verschijnsel voor de decembermaand. Hoewel het in de Noordpolder tijdens de kerstdagen licht vroom (2 graden onder nul) en prachtig droog was, registreert Allersma dat er *"in 't zuiden onweer"* woedde. Direct na kerst sloeg het weer alweer om in algehele dooi, waarmee dit klimatologisch zo grillige jaar 1930 eindigde.